

הלכות שבת סימן רסד

רסד דיני הפתילה והשמן, ובו י' סעיפים:

א * אין עושין פתילה * לנר של שבת, כיצד נר ששלחן בין כל נר שמדליק בבית, (א) * מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרף סביביו * והשלהבת קופצת, כגון צמר ושיער וכו' ויצא בהם, אלא מדבר שהאור נתלה בו, כגון פשתן נפוצה וכו' ויצא * (ב) ונפוצים וכו' ויצא בהם: הגה ואם הדליק בדברים (א) האסורים, (ד) * אסור להשתמש לאור (ה) האחרים, וכן דבר שאפשר (ו) בלא (ז) נר דאם יש נר אחד מדברים המותרים (ה) מותר להשתמש לאור (ה) האחרים, וכן דבר שאפשר (ו) בלא (ז) נר (ז) מותר לעשות אפילו אצל נרות האחרים; ולצורך שבת * יש להקל (ח) בדעבד (הגהות מירכ"ק פ"ק ר"כ דשבת): **ב** * יכרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו, אם נתפחו להעבות (פרוש, לעשותה עבה) הפתילה ידדי להוסיף אורה (ט) אסור, * ואם נתפחו (א) להקשות הפתילה כדי שתהא עומדת ולא תשלשל למטה (י) מותר, ומשעם זה מותר לכרך דבר שמדליקין בו * על-גבי גמי או קש כדי לתן הפתילה בעשיית: הגה נותנין גרגר (יא) של קלח וגריס (יב) של פול על-פי הגר בערב-שבת כדי שתהא דולק קפה בשבת (כיימוני פ"ה יטור): **ג** * אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה, ולפיכך

באר היטב

(א) האחרים, אפילו הנרות עומדים בקדר אחר, והיון שלש במקום א' נר פשר יחיד ולא ישה גם במקומות אחרים: (ב) נר, כגון לקשף יין מן המפרק: (ג) להקשות, אפילו

משנה ברורה

א (א) מדבר וכו', השעם בסול פתילות ושמן: שאין מאירין יפה, וחלשין ששא נשה הכלי שכיבא השמן שבתוכו אל הפתילה כדי שידלק יפה, ויכב משום מבעיר: (ב) ונפוצים, והאלה רבה פתב הנכון להחמיר לכתחלה קצנפוס אם אפשר באחר: (ג) האסורים, בין פסול פתילות (א) ובין שמנים: (ד) אסור להשתמש, אפילו משמים (ב) שאין צריך ציון, שפא ישה, דאלו בדבר שצריך ציון אסור לעשות בשבת לאור הנר אפילו בגר יפה, כבסימן ער"ה, והט"ז לקמן בסימן תרעג פתב, דבענינו אפילו בשבת אחר עמו שרואה אותו, אפילו הכי אסור, דאי אפשר לומר שלא ישה: (ה) מותר להשתמש, אפילו הנרות עומדות בקדר אחר, דכיון שיש במקום אחד נר פשר, יחיד ולא ישה גם במקומות אחרים, כן פרש במגן אברהם; ובאלה רבה פתב שפננת הרמ"א, (א) הינו דוקא באורו חדר עצמית, ועין בבאר הגולה דבדבר המתחיל ויש אימרים דאם וכו', מנפחה ענינו לנר חנפיה להישאומרים הנה, ויש חלא אינו מותר להשתמש לנר חנפיה כי אם קשה לנר עומד אצלם ולא בקדר אחר, כרי דמפרש באלה רבה, וכן בספר חרובי-המנאל מחמיר כשעומד בקדר אחר: (ו) בלא נר, כגון (ז) לשפכ בקדר או למשך יין מן המפרק: (ח) והינו דרך כלי נשקורין הא"י או ליבע"ר בלשון אשכנז, אבל לא דרך ברוח: (ז) מותר לעשות, האלה רבה פרש, דוקא כשיש על-כ"ל פנים נר אחד פשר בבית, שעל-ידי זה מותר אפילו בקדר אחר, אבל (י) שאני אחרונים פרשו דאפילו אין נר פשר בלל, מותר להישאומרים הנה: (ח) בדעבד, ואם יש נר אחד פשר ועומד אצלו נר פסול, כתב הפגן אברהם דמותר להשתמש אפילו שלא לצורך שבת, דלא יתא אלא נר אחד בלחוד, ויכמו שכתוב סימן רעו סעיף ד, צנן שם, ועין בבאר הגולה, והינו דוקא לענין להשתמש כשכרך הדליק, ומשעם דכיון דיש לו נר פשר שמדליק קפה תו לא אתי לסטות, אבל אין להקל משעם זה להדליק לכתחלה נר פשר עם פסול נפמ"ג וכו' וכו': **ב** (ט) אסור, אף דעתה על-ידי הפריקה האור נאחז ומאיר יפה ולא אתי להטות, אפילו אפילו הכי אסור, (ז) גורח שפא נדליק בו לבדו: (י) מותר, אפילו מדליק שניהם יחד, דכיון שאין מכתן לפתילה להדליק לא גזרו בו: (יא) של מלח, (ט) לפי שהמלח צולל את השמן שהמשך אחר הפתילה עליו, ובחוספתא

שער הציון

(א) נשפ"א: (ב) כגדאברהם: (ג) ואין פתח הרמ"א לפסל בהנהיגתו דכרי, רק בהנהיגה, עין שם באלה רבה, ומה שגרשם בפנים הנהיגה מדכ"י אינו מהרמ"א: (ד) מדכ"י: (ה) אלה רבה בשם גדלת-מדכ"י: (ו) מוכח ממגן אברהם, וכן כתב בתוספת-שבת, וכן מוכח מהגר"א: ולשון 'אצל נרות האחרים' דחוק קצת לפי זה: (ז) רא"ש: (ח) כגדאברהם: (ט) נש"י שבת ס"ז צמוד ב דבור הפתחיל 'בלי': (י) לבדו: תרומים: 1 כר, 2 נקב בכתבית להוצאת גזלים, שניה פקוק פסק-צץ וכדומה, 3 צעשית גדולתת כפוס או כשמן.

א שבת כי ב טור
והוא"ש והפדוק
רוב הפוסקים וכל
הדלי דפוס ג שם
כ"א ר שם כי
ה דפוסות שם כי
רא"ש פ"ק ב ונרין
שם והמכ"ס דשרק
ד ושא"ר פוסקים
ו שם כ"א ד המגיד
מטנה שם פ"ק ה
לגדו"ה
והמכ"ס שם ח שבת
כי וכו'

הלכות שבת סימן רסד

ביאורים ומוספים

סימן רסד

דיני הפתילה והשמן

[משנ"ב ס"ק ה]

ובאליה רבה כתב שפננת הנק"א, הינו דוקא באותו חדר עצמו⁽¹⁾.

(1) בביאור ענין זה, דעת האגודה שמותר להשתמש דוקא בשיש נר כשר בבית וגם השתמשותו אינה מצריכה נר, אבל השתמשות שצריכה נר אסורה, אף כשיש נר כשר בבית, וכן אסורה השתמשות לאור של נר פסול אף כשאינה מצריכה נר. וביאר הא"ר (ס"ק ג), שדעת הרמ"א בדעת האגודה, והכרע להקל באופן הראשון, שכשיש נר כשר באותו חדר, מותר להשתמש בנר הפסול השתמשות המצריכה נר, אבל כשהנר נמצא בחדר אחר, מותרת רק השתמשות שאינה מצריכה נר, אבל כשאין נר כשר בבית, כל השתמשות בנר פסול אסורה.

ואילו המג"א (ס"ק ב) ביאר, שחרמ"א סובר בדעת ההגהות מרדכי, שגם השתמשות המצריכה נר מותרת לאור הנר הפסול כשיש נר כשר העומד בחדר אחר, שעל ידו יזכור ולא יטה, וההיתר להשתמש בהשתמשות שאינה מצריכה נר הוא אפילו בלא נר כשר כלל.

[משנ"ב ס"ק ו]

אז למשך יין מן המרתף⁽²⁾.

(2) וכתב בשע"ח לקמן (ס"ו תרעג ס"ק יא) לענין נר הנוכה, שמותר ללכת לאורם ואין מחויב לעצום את עיניו, כיון שאין הליכה לאור הנרות נחשבת כחשמיש.

[משנ"ב ס"ק ז]

שעל ידי זה מותר אפילו בחדר אחר⁽³⁾.

(3) שהרי לפי דברי הא"ר (המובאים לעיל ס"ק ה), כל ההיתר הוא רק באופן שיש שתי קולות יחד, היינו שיש נר של היתר וכן ההשתמשות אינה מצריכה נר, ולכן מה שהתיר הרמ"א שימוש שאינו מצריך נר, ומשמע שאפילו כשמשמש בפועל לאור הנר האסור, היינו דוקא כשיש נר של היתר בבית, ואפילו הנר נמצא בחדר אחר. אבל לדעת המג"א (שם), ודאי התיר כאן הרמ"א גם באופן שאין נר של היתר אפילו בחדר אחר, שהרי באופן שיש נר של היתר ואפילו בחדר אחר, מותרת אפילו השתמשות המצריכה נר.

הדינים העולים: לדעת המג"א באופן שיש נר העשוי מדברים המותרים או באופן שמשמש שימוש שאינו מצריך אור הנר, מותר להשתמש לאור נר העשוי מדברים האסורים. ולדעת הא"ר, באופן שמשמש השתמשות המצריכה אור הנר, צריך שיהיה נר

של היתר בחדר שמשמש בו, ואם משתמש השתמשות שאינה מצריכה אור הנר, יש להקל באופן שיש נר של היתר בבית, ואפילו בחדר אחר.

[משנ"ב ס"ק יא]

לפי שהמלח צולל את השמן שמתשף אחר הפתילה⁽⁴⁾.

(4) ואף שגורם בכך הבערה בשבת, שהנר דולק יפה יותר, כתב השו"ע הרב (ס"ה) שאין בכך איסור.

ולחניה את המלח בשבת עצמה, דקדק הגר"ש אלישיב (מאור השבת ח"ד סי' יד ס"ק קי) שאסור, מפני שגורם קצת הבערה בשבת, ואף שלא ניתן למדוד ולראות תוספת הבערה זו, ולכן יש לאסור כל אופן שנגרמת בעירה נוספת [או צריכת חשמל נוספת], אף שאין אפשרות למדוד ולראות תוספת זו.

[ביה"ל ד"ה לנר של שבת]

עין שם בפסקא כ"ד עמוד א' וכו', ולענין צרי, קצאמי בפריקנדים בסימן זה ששקטמק בזה⁽⁵⁾.

(5) שם מבואר הטעם, שכיון שאין שורפים קדשים ביום טוב, אסור להדליק נרות ביו"ט בשמן קדוש החייב בשריפה. ולפיכך, דעת הגרצ"פ פרנק (מקראי קודש חנוכה סי' יט אות א ס"ק ג) שמותר לכהנים להדליק בשמן שריפה בערב יו"ט, שהרי עדיין אינו יו"ט. ולענין אשה המקדימה ביו"ט את הברכה קודם להדלקה [כדלעיל סי' רג ס"ק כז], כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' קיט אות א) בשם החתם סופר, שבשעת הברכה כבר קיבלה עליה יו"ט, ושוב נאסרה בהדלקת שמן שריפה ביו"ט עצמו.

(6) שהרי בגמרא (שבת כה, ב) אמרו שני טעמים לאסור להדליק ביצרי, או מפני שיש לו ריח טוב ויבוא לקחת ממנו שמן לאכילה, או מפני שניצוצות המתפשטים מהאש עלולים להדליק את הבית. וכתב הפמ"ג (א"א ס"ק ט) שדין הדלקה ביצרי ביום טוב תלוי בהשני הטעמים, שלפי הטעם שהניצוצות מתפשטים מהאש, יש להתיר להדליק בו ביו"ט לדעת המתירים לכבות אש ביו"ט כשאין לו מקום אחר לאכול, אבל לפי הטעם של שמא יבוא להסתפק ממנו, אסור להדליק בו גם ביו"ט, שהרי אסור לכבות נר ביו"ט אפילו לצורך איכל נפש.

[ביה"ל ד"ה ואם נתמן]

וקמו שפכת בכך ייחוס⁽⁷⁾.

(7) וביאר דבריו שם (ס"ק ב) שכשנור יחד דבר הראוי להדלקה עם דבר שאין ראוי להדלקה, דולק הנר יפה ואין חשש שמא יטה, בין אם עושה כן משום שצריך את שניהם להדלקה, ובין אם עושה כן להקשות את הפתילה, ואין לאסור זאת אלא מחשש שיבוא להדליק בדבר האסור לבדו.

הלכות שבת סימן רסד

באר הגולה

אין מדיקין (יג) בנפת ולא (ד) בשנה ולא בשמן העשוי מצמר-גפן ולא באליה (יד) * ולא בחלב, וכן אין מדיקין * בעטרן, מפני שריחו רע (טו) ונניחנו (טז) ונצא, * ולא (טז) בצרי מפני שריחו נודף, שמה (יז) יסתפק ממנו ונמצא מתחיל משום מכבה: ד' אפילו נתן (יח) * מעט שמן-זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז נמשכין, (יט) אין מדיקין (ו) בהם: ה' (כ) בחלב (ו) מהתך (כא) וקריב-דגים אין מדיקין בהם. * ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם, (כב) מותר להדליק בהם: ו לשאר כל השמנים * חוץ מאלו, מדיקים בהם, * ומפיל מקום שמן-זית מצוה מן (כג) (כד) המבחר:

באר היטב

נדבק בתלי הבית ומבעיר הבית וחסידיו שמא יקבה, ומכאן יש ללמד שלא לסתם התור בעץ משעם זה, וכמה פעמים ראיתי שבאו לחלול שבת עבור זה, מ"א: (ו) בהם, גזרה שמה ידליק בעיניהם: (ז) מהתך, לפי עקר הדין מתר בחלב מהתך, אלא דרבנן גזרו אטו אטו מהתך, וכשהוא בתערובות לא גזרו, דהיי גזרה לגזרה: (ח) המבחר, ואם אין שמן-זית מצוי, מצוה בשאר שמנים והם קודמין לשנה, ומימי גר שנה קודם לגר חלב, מטי"ט חל"ה, עין סימן תרענ ס"א, ובי"ח פתח, דאף הגאונים לא התירו אלא בשנה עם הפסלת, אבל

באר הגולה

ובספר חסידות שבת גס"ח מפקפק בזה לדעת הרמב"ם⁽⁸⁾. * ולא בחלב, עין בספר אליה רבה ופררימגדים המסתפקים לענין תפוח ולשון המגמה, אם הוא בכלל חלב, ולי נראה רצוה ברורה לענין ששן שהוא בחלב לזה, והוא משבת כ"ו עמוד א בגמרא: סומכוס אומר כל היצא מן הפשר אין מדיקין בו וכו', סומכוס הינו תנא קמא? איכא ביניהם דרב דרנא: אלמא דהתנא קמא נמי מודה לסומכוס, דליכא ביניהם רק דרב דרנא, ולסומכוס בודאי ששן בחלב, דהוא יוצא מן הפשר, ובדאי ליכא טאן דפליג בזה, דאי לא תימא הכי, לימא: ששן איכא ביניהם, וגם מתנא קמא נופא איכא ראיה, דלא קאמר רק 'ומדליקין בשמן דגים', ובפרש רש"י דקא משמע לן אף-על-פי דדמי לחלב, ולא קאמר יותר רבותא דאפילו בששן, כנ"ל. אחר-כך מצאנו בחידושי רבי עקיבא איגר על משניות בשם ספר בית-דוד דסובר גס"ח דששן סהור דמי לחלב: * בעטרן, הוא פסולתא דופסא [שבת כ' ע"ב], דהיינו לאחר שיצא הזפת מן העץ וב מפש על-ידי האור פסלת צלול בשמן ונקרא עטרן, והוא נמשך אחר הפתילה, אלא מחוץ שריחו רע ביותר לשיקף גזרו בו שמה וניחנו וצא, אבל נפט, והוא מין שמן שריחו רע אף אינו כמו עטרן, לא גזרו בו, לכך נקפץ לכן אפרו דז"ל [בשבת כ"ו] להדליק בו אפילו בחל מפני שהוא עץ ומבעיר את הבית, ותימא על התפארת-שנאל דאוסר להדליק בסם נפט, שריחו רע, וכתב דגם הסוד סובר כן, מה צעזע בסימן ע"ה סעיף יב, עין שם, וכן איתא להדא בתוספות כ"ה עמוד ב דהדר המהחיל 'מתוך', עין שם, ונמצא לפי זה, שהשמנים שלשן שדור המולם להדליק בו [שקורין גאזל], שריחו רע במקצת, מדיקין בהם בשבת, אף דבצת הקבית ריחו רע ביותר, אף-על-פי-כן אין לחש לזה, דשם לא שפך שמה וניחנו וצא, וכן איתא להדא בירושלמי לענין קריב-דגים, עין שם⁽⁹⁾: * ולא בצרי וכו', ובזה אפילו יש לו גרות אחרות בלחא אסור אף לדעת המגן-אברהם בסע' י"ט⁽¹⁰⁾, כן כתב הפרי-מגדים: * מעט שמן-זית, לאו דוקא ששן-זית, דהוא הדין על-ידי משהו שפך שמנים גס"ח נמשך אחר הפתילה, ומדלקמן בסעיף ה, אלא לרבותא נקט: * ואם נתן בהם מעט, ואם אפילו מעט שמן אין לו, כתב בתפ"ש דיקחט אגוז לחוץ החלב מהתך, כי שמן גאונים הוא גס"ח משמנים הקשרים, וכדאיתא במשנה כ"ד עמוד ב: * חוץ מאלו, לשמן של אסור הנאה, בגין של עולה וכו', ודא אסור לגר שבה, דלא שפך 'מצות לאו להנות נתנו', דעקר המצוה משום ענג הוא, ודמי לשיבת ספה, כן כתב הפרי-מגדים, ועין שם עוד מה שכתב

שער הציון

(י"א) אחרונים: (י"ב) כלו מאלה רבה ופרי-מגדים: (י"ג) פרי-מגדים ברעת עצמו, ומה שכתב דמדעת הרמב"ם משמע שאין לחלק, אינו נכרח⁽¹⁰⁾: (י"ד) רש"י: (ט"ו) גמרא: (ט"ז) אליה רבה: (פ) נכרא:

תרגום: 1 גר מחמר-בענה ו. 2 נפט של חלב.

מילואים

הלכות שבת סימן רכג

המשך מעמוד הקודם

חלה עליה רק קדושה זו, ותיאסר רק במלאכות האסורות ביום טוב, או שאין קבלה לחצאין ובעל כרחיה חלה עליה גם קדושת שבת ונאסרה בעשיית כל המלאכות.

ובהלכת נרות של יום טוב כשחל בשבת, כיון שמברכת בהדלקה ברכת "שהחיינו" שמחילה עליה בעל כרחיה קדושת יום טוב, הסתפק בשו"ת פרי יצחק (ח"ב סי' ט) אם מכיון שהברכה שייכת רק ליום טוב

הלכות שבת סימן רכד

המשך מעמוד לט

שכיון שיש לו עוד נר כשר לא יבוא להטות את הנר הפסול. ולגבי שמן יצירי, כתב הפמ"ג (אי"א סי' ט) שאסור להדליק בו אפילו אם יש עוד נר כשר, שכיון שריח היצירי נודף, יש חשש שמא יסתפק ממנו, ולא יועיל עוד נר.

[ביה"ל ד"ה ולא בציר]
אף לדעת הפמ"ג אקדמ"ק פסע"ף קטן (דף 14) והובאו דבריו במשנ"ב לעיל (סי' ח), שאם נר כשר עומד אצל הנר הפסול, מותר להשתמש אף שלא לצורך שבת, וביאר טעמו,

הלכות שבת סימן רכה

המשך מעמוד 78

יום יגרום בהסרת השולחן לבטל את הכלי מהיכנו, מי"מ לא החמירו בדבר כיון שעיקרו מדרבנן, ומותר לעשות כן אפילו בלא פסידא. ובטעם הדבר שהחמירו חז"ל בביטול כלי מהיכנו בשבת גם במקום פסידא. ואף שאינו אלא גרמא וזה החמירו בו יותר מגרם כיבוי שמותר במקום פסידא, כמבאר בשו"ע לקמן (סי' שלד סכ"ב), כתב הגרש"ז איערבך (שם מהדור"ט סי' לא, כלל דגרמא ושבת א"א סי' א) שאסרו לעשות כן כיון שנגעשה הדבר בדרכו, כיון שמניח כלי תחת תרנגולת או שמניח כרים תחת בהמה כדי שכשיתיר את החבלים יפול המשא שעליה על הכרים, מי"מ כשעשה הדבר בלאחר יד, כגון על ידי הסרת השולחן, התירוהו בדרך גרמא (במקום פסידא), ומכאן למד הנרש"ז איערבך, שגרמא מותר רק כשעושה את המלאכה בלאחר יד, אבל כשעושה בדרכו אסור גרמא מדרבנן אפילו במקום פסידא.

(12) וכן כלי שמונחים בו דבר היתר ודבר איסור, דעת הגרש"ז איערבך (ששי"כ פכ"ב הע' מ) שמוחר ליטול בשבת את ההיתר אף שישאר בכלי רק האיסור ויאסר הכלי בטלטול, ואינו נחשב כביטול כלי מהיכנו משום שלא נעשה מעשה בגוף הכלי, ונמצא ביטול הכלי מהיכנו בא מאליו ולא בידים, וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ג פס"ד סי' ב) [וראה דעת הגר"ח שיינברג (שלמי ידודה, קונטרס בעניני מוקצה עמ' שז)].

[ביה"ל ד"ה מפני]

שהוא קטור הפלי וכו', כקובץ לו מקום וכו', ודמי למלאכה (13).

(13) ואף על פי שאין הכלי נאסר עתה על ידי מעשה בידים אלא יאסר מאליו לאחר זמן, כגון המניח כלי תחת התרנגולת [שיאסר בטלטול רק לאחר שבצד חפול לתוכו], כתב הגרש"ז איערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' י אות ו) שחכמים גזרו שיחשב הדבר כבנית הכלי או כסתירתו עוד בטרם הונח המוקצה בתוכו.

רעו להיאסר בטלטול וכן נראה מדברי השע"צ לקמן (שם), הסובר שאיסור ביטול כלי מהיכנו נהג אפילו בדבר שאינו כלי.

וכלי המיועד להניח בו מוקצה, כגון פח אשפה, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם אות ח) שלא נהג בו איסור ביטול כלי מהיכנו, כיון שלכך הוא עומד, מאידך, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ג פס"ד סי' ט) שאין להניח בשבת אשפה בפח אשפה ריק או כשקית נילון ריקה, משום איסור ביטול כלי מהיכנו. [אמנם צידד שם שאם מניח עם האשפה גם דברי היתר, כגון שאריות אוכל שאינן מוקצה או כוסות חר פעמיים, אין בכך איסור ביטול כלי מהיכנו].

ושימוש בנייר העומד לשימוש חר פעמי כגון נייר מגבת, דעת הגרש"ז איערבך (ששי"כ פכ"ב הע' מז) שמוחר, שאף על פי שמבטל הוא בכך את המגבת, אינו נחשב כמבטל כלי מהיכנו אם על ידי כך הוא מכלה את הכלי. והוסיף, שבמגבת חר פעמית יש טעם נוסף להחזיר שכן היא מיועדת לניגוב וכדו', ולפיכך השימוש בה אינו נחשב כביטול כלי.

(10) וטעם הדבר שאסור לבטל כלי מהיכנו, אף על פי שלאחר שהמוקצה יונח עליו עדיין אפשר יהיה לטלטל את הכלי על ידי הנחת דבר היתר בתוכו, כתב החזו"א (או"ח סי' מו ס"ק ח) שמי"מ הרי הוא מבטל מהיכנו לפי שעה.

(11) ומשמע מדבריו, שלחניה את הכלי תחת השולחן בשבת עצמה אסור, אף על פי שאין בכך אלא גרם לביטול הכלי מהיכנו לאחר מכן, כשיסיר את השולחן, ובטעם הדבר כתב הגרש"ז איערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ט ענף ג אות ט), שהרי כל עיקר איסור ביטול כלי מהיכנו הוא איסור שעל ידי גרמא, כמבאר בגמרא (שבת מג, א) שאסור להניח כלי תחת תרנגולת, אף שלא יתבטל הכלי מהיכנו אלא לאחר זמן, כשהתרנגולת חטיל לתוכו את ביצתה, ואף שגם כשהונח הכלי מבעוד

הלכות שבת סימן רכה

המשך מעמוד מ

השע"ן, אבל אם כרוך הדבר בהזות הבורג מטבילת השע"ן כדי להדקו במקום אחר, אין להקל אלא במקום הפסד או צורך גדול, ועיי' טעמו. ואם רוצים לאחר את שעת הכיבוי בשע"ן שבת, כתב הגרש"ז איערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יג, ששי"כ פ"ג הע' צ) שמוחר לעשות כן [אם הדבר אינו כרוך בהזות הבורג מהטבילת, וכנ"ל], שמאחר שאינו אלא מרחיק את הדבר המונע את המשך זרם החשמל, דומה הדבר לנועל את

שלמה ח"א סי' יג, וח"ב סי' כג מכתב ג אות ג) אם נחשב הדבר ככיבוי בידים או שאין זה אלא גרם כיבוי, ומסיק שלצורך חולה שאין בו סכנה או לצורך מצוה מותר לעשות כן, מאחר שאין ככיבוי חשמל משום איסור דאורייתא, ואין זה אלא ככיבוי נחלת של מתכת שאסור מדרבנן בלבד [וראה מה שכתבנו לעיל בשם החזו"א שבכיבוי חשמל יש משום איסור סותר], וכל זה דקא כשאפשר לעשות כן על ידי הזזת טבלת

